

**Комунальний заклад вищої освіти
«Дніпровська академія музики» Дніпропетровської обласної ради»**

ЗАТВЕРДЖУЮ

Директор ВСП «Фаховий музичний
коледж» КЗВО «Дніпровська
академія музики» ДОР»

 Олена ПОТОЦЬКА
«29» серпня 2025 року

**СИЛАБУС
НОРМАТИВНОЇ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
«ФАХ (домра)»**

“Народні інструменти”

Освітньо-професійний ступінь – Фаховий молодший бакалавр

Галузь знань – 02 «Культура і мистецтво»

Спеціальність – 025 «Музичне мистецтво»

Освітньо-професійна програма – «Музичне мистецтво»

**Д н і п р о
2 0 2 5**

АНОТАЦІЯ КУРСУ

Дисципліна «Фах» входить до циклу дисциплін професійної та практичної підготовки.

Процес вивчення дисципліни «Фах» спрямований на розкриття індивідуальних творчих здібностей здобувача вищої освіти, на його самореалізацію, шляхом напрацювання комплексу виконавської майстерності при втіленні власних художніх намірів.

КОМПЕТЕНТНОСТІ.

У межах цього курсу здобувачі освітньо-професійного ступеню «Фаховий молодший бакалавр» формують інтегральну, загальні та спеціальні компетентності, передбачені освітньо-професійною програмою «Музичне мистецтво».

Інтегральні компетентності (ІК)

ІК Здатність вирішувати типові спеціалізовані задачі та практичні проблеми у сфері музичного мистецтва або у процесі навчання, що вимагає застосування системи інтегрованих художньо-естетичних знань з теорії, історії музики, історії мистецтва, музичного виконавства та педагогіки, та може характеризуватися певною невизначеністю умов; нести відповідальність за результати своєї діяльності; здійснювати контроль інших осіб у визначених ситуаціях.

Загальні компетентності (ЗК)

ЗК 5 Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.

ЗК 6 Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями.

ЗК 8 Здатність застосовувати знання в практичних ситуаціях.

Спеціальні компетентності (СК)

СК 1 Здатність використовувати знання та розуміння традиційних і сучасних культурно-мистецьких процесів і практик у власній професійній діяльності.

СК 2 Здатність демонструвати достатній рівень виконавської майстерності.

СК 3 Здатність відтворювати художньо-образний зміст музичного твору у виконавській діяльності.

СК 4 Здатність використовувати спеціалізовані знання з теорії, історії та методології музичного мистецтва.

СК 5 Здатність демонструвати професійні навички та уміння в музично-теоретичній/виконавській/педагогічній/організаційно-творчій діяльності.

СК 7 Здатність самостійно організовувати та провадити індивідуальний та/або колективний репетиційний процес у професійній діяльності.

СК 8 Здатність оперувати професійною термінологією.

СК 10 Здатність використовувати технологічні ресурси, новітні цифрові звукові технології в професійній діяльності.

СК 11 Здатність відслідковувати і оцінювати власний прогрес та досягнення у професійній сфері, проявляти критичну самосвідомість.

СК 13 Здатність презентувати результати своєї творчої/педагогічної/організаційно-творчої діяльності перед аудиторією з урахуванням її специфіки.

СК 14 Здатність до професійної самореалізації.

ТРИВАЛІСТЬ КУРСУ. Для здобувачів на основі базової середньої освіти: кількість кредитів ЄКТС — 20, Курси I — IV, Семестри I — VIII, загальний обсяг — 600 годин, з них індивідуальних — 294 години, самостійних — 306 годин. Для здобувачів на основі повної загальної середньої освіти: кількість кредитів ЄКТС — 12, Курси I — III, Семестри I — VI, загальний обсяг — 360 годин, з них індивідуальних — 218 години, самостійних — 142 годин.

МЕТОЮ навчальної дисципліни «Фах» є підготовка на глибоких традиціях світової та національної культури висококваліфікованих фахівців, підготовлених до самостійної діяльності у культурно-мистецькій та педагогічній сфері. Серед базових завдань - виховання у здобувачів виконавсько-професійних навичок, розвиток виконавсько-технічних умінь та художньо-образного музичного мислення.

Програмні результати навчання за навчальною дисципліною.

Після закінчення курсу здобувач фахової передвищої освіти повинен вміти:

РН 3 Грати на музичному інструменті/співати артистично, технічно, осмислено відтворюючи художньо-образний зміст музичного твору відповідно до його стильових особливостей.

РН 5 Застосовувати аналіз та синтез для розв'язання інтерпретаційних завдань, абстрактно і творчо мислити.

РН 6 Визначати зміст, форму, жанрово-стильові особливості музичного твору як на слух, так і при вивченні нотного тексту.

РН 8 Розпізнавати різні компоненти музичної мови.

РН 9 Оперувати традиційними й сучасними знаннями в контексті освітньої виконавської/музично-теоретичної/педагогічної/організаційно-творчої діяльності (відповідно до освітньо-професійної програми).

РН 13 Використовувати професійну термінологію під час виконання творчих та навчальних завдань.

РН 15 Позитивно сприймати конструктивні критичні зауваження фахівців щодо своїх навчальних та творчих результатів і використовувати їх для власного професійного розвитку.

РН 16 Дотримуватися загальних вимог щодо авторських та суміжних прав, захисту персональних даних, правил розповсюдження інформації.

РН 17 Презентувати результати власної мистецької діяльності з метою забезпечення особистісної конкурентоспроможності на ринку праці.

МІСЦЕ ДИСЦИПЛІНИ В СТРУКТУРНО-ЛОГІЧНИЙ ПОСЛІДОВНОСТІ

Нормативна навчальна дисципліна «Фах» вивчається з першого семестру першого курсу та є складовою частиною циклу професійної та практичної підготовки фахівців. Для її розуміння та набуття практичного досвіду необхідні знання, отримані на рівні початкової спеціалізованої музичної освіти, а саме — знання музичної термінології та базових закономірностей музичного мистецтва, володіння музичним інструментом, читання з листа нескладних творів.

Дана навчальна дисципліна є основою для обов'язкових фахових дисциплін («Оркестровий клас», «Клас ансамблю», «Курс підготовки сучасного педагога», «Педагогічна практика» тощо.

ОРГАНІЗАЦІЯ НАВЧАННЯ

Основною формою навчальної роботи зі здобувачем є індивідуальне заняття. Складовою процесу вивчення дисципліни є самостійна теоретична та практична робота студента. Домінуючим чинником курсу, що визначає сутність, зміст і методику проведення основних видів навчальної роботи на всіх етапах навчання, є орієнтація на виховання творчої, всебічно розвиненої особистості виконавця.

Презентація програм сольних виступів із порушенням термінів без поважних причин та домовленості (письмово зафіксованої) з викладачем та головою ЦК «Народні інструменти» оцінюється на нижчу оцінку.

Пропущені заняття з фаху зараховуються шляхом самостійного опрацювання завдань та їх демонстрацією за графіком консультацій викладача.

МЕТОДИ НАВЧАННЯ. Під час проведення занять використовуються такі методи та технології:

1. У процесі роботи над художньо-навчальним матеріалом:
 - словесні (бесіда, пояснення);
 - наочні (ілюстрування, демонстрування, самостійне спостереження);
 - практичні (індивідуальна гра на інструменті).
2. За організаційним характером навчання:
 - методи організації та здійснення навчально-пізнавальної діяльності;
 - методи контролю та самоконтролю у навчанні;
 - бінарні (поєднання теоретичного та практичного) методи навчання.
3. За логікою сприймання та засвоєння навчального матеріалу:
 - індуктивно-дедукційні,
 - репродуктивні,
 - проблемні,
 - риторично-інтерпретаційні,
 - постановочно-аналітичні.

ЗМІСТ ДИСЦИПЛІНИ

Робота в класі чотириструнної домри будується на основі індивідуального плану складеного викладачем з урахуванням професійних даних, стану підготовленості студента, його інтересами згідно з програмними вимогами.

Репертуар повинен включати твори різні за стилем та жанром, оригінальні твори для домри, зразки української та зарубіжної класики, обробки народних пісень, твори старовинної та сучасної музики.

В роботі над музичним твором слід привчити студента точно читати авторський текст, розкривати ідейно-художній зміст твору, знати термінологію, відчувати форму, динамічний розвиток.

На I – III курсі протягом кожного з шести семестрів студент опановує:

- твір великої форми (соната, концерт, сюїта, партита, фантазія);
- дві-три різнохарактерні концертні п'єси;

- сольну п'єсу (без супроводу фортепіано);
- інструктивно-технічний матеріал (два етюди на різні види техніки, гами; п'єси для читання з листа).

Відносно стильового аспекту навчального репертуару, принаймні в відношенні послідовності засвоєння творів великої форми, доцільно дотримуватися логіки історизму: барокова – класична – романтична – сучасна музика.

На IV курсі протягом двох останніх семестрів готується програма екзамену підсумкової атестації, яка повинна містити 4-5 різностильових творів (щонайменше один з них – українського композитора):

- твір великої форми;
- дві – три концертні п'єси різного характеру (кантилена та віртуозний твір);
- сольну п'єсу (без супроводу фортепіано).

ФОРМИ КОНТРОЛЮ

Вивчення дисципліни передбачає проведення поточного та підсумкового контролю, та проводяться у виді сольних виступів.

Методи контролю. Прослуховування програми сольного виступу (або окремих творів), спостереження за навчальною діяльністю студентів, усне опитування/співбесіда, перевірка анотацій до творів навчального репертуару.

До основних форм поточного та підсумкового контролю відносяться:

- прослуховування твору з повторного або самостійно опанованого репертуару;
- прослуховування програми технічного заліку, що включає виконання інструктивно-технічного матеріалу;
- прослуховування програми академічного концерту (1-2 твори);
- прослуховування програми семестрового іспиту, що проводиться з метою оцінки результатів навчання за період семестру та включає виконання твору великої форми та 1-3 різнохарактерних п'єс.

Атестація у формі комплексного екзамену здійснюється з метою підведення підсумків даного навчального курсу та включає: твір великої форми (сюїта, соната, концерт); 4 п'єси різного жанрово-стилістичного напрямку (твори сучасних авторів, твори українських композиторів, переклади тощо), віртуозного і кантиленного характеру.

При оцінюванні сольних виступів враховується змістовність та переконливість анотацій, основні тези яких в усній формі оголошуються здобувачем перед початком виконання кожного твору, або всієї програми виступу. В числі обов'язкового елементу контролю, що супроводжує виконання екзаменаційної програми є перевірка анотацій (до кожного твору), які у роздрукованому вигляді подаються кожним здобувачем на кафедру за тиждень до семестрового іспиту.

ПОЛІТИКА КУРСУ («ПРАВИЛА ГРИ»)

- Курс передбачає індивідуальну роботу зі студентом.
- Атмосфера в аудиторії є дружньою, творчою, відкритою до співпраці, індивідуально орієнтованою.

- Усі завдання, передбачені програмою, мають бути виконані у встановлений термін.
- Пропуски занять здобувачами припустимі тільки з поважних причин.
- Пропущені індивідуальні заняття зараховуються шляхом самостійного опрацювання здобувачем освіти деяких завдань (із наступною перевіркою за розкладом консультацій викладача).

РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

Основна

1. Білоусова С. В. Донецька школа домрового виконавства: етапи розвитку, методологічні засади, регіональна складова репертуару: дис. ... канд. мистецтвознавства : 17.00.03. Київ, 2021. 283 с.
2. Матвійчук Л. Д. Оригінальні твори для домри з фортепіано. Київ, [б. в.] 2018. 63 с.
3. Міхеев Б. О. Деякі особливості виконання скрипкових творів на чотириструнній домрі. Харків : ОНМЦПК, 2018. 12 с.
4. Міхеев Б. О. Твори для чотириструнної домри (без супроводу). Харків, 2020. 12 с. URL: <http://arts-library.com.ua/xmlui/handle/123456789/537> (дата звернення: 19.10.2021).
5. Бойко А. Дуєт скрипка – гітара. Твори композиторів світу. Вип. 2. Київ: Музична Україна, 2019. 76 с.

Додаткова

1. Бойко А. Твори для скрипки і фортепіано. З репертуару дуєту «Свіжий вітер». Київ, [б. в.], 2014. 55 с.
2. Бойко А. Твори для скрипки у супроводі фортепіано. Вип. 1. Київ, 2012. 48 с.
3. Бойко А. Ансамблі для домри (скрипки) та шестиструнної гітари. Київ : Музична Україна, 2009. 108 с.
4. Власов В. Твори для домри та фортепіано. Тернопіль : Навчальна книга Богдан, 2011. 46 с.
5. Івко В. М. Техніка інструментального інтонування. Актуальні напрями розвитку академічного народно-інструментального мистецтва: матеріали II Всеукр. наук.-практич. конф. (Київ, 20 – 27 березня). Київ, [б. в.], 1998. 46 с.
6. Кольц І. П. Дисертація Миколаївська домрова школа в контексті професійного народно-інструментального мистецтва Півдня України XX – XXI століття. // Національна академія керівних кадрів культури і мистецтв, Міністерство культури та інформаційної політики України. Київ, 2021.
7. Максименко І. Ритмічна дисципліна домриста. Київ : ДМЦНЗКіМУ, 2004. 35 с.
8. Матвійчук Л. Д. Методичні основи ансамблевого виконавства. Київ, [б. в.], 2008. 96 с.
9. Матвійчук Л. Д. Методичні основи формування виконавської майстерності домриста. Київ : Головне управління культури КМДА, 2000. 65 с.
10. Матвійчук Л. Д. Унісон домристів «Фрески Софії. Київ, [б. в.], 2013. 61 с.

11. Матвійчук Л. Д. Шлях до майстерності кобзиста. Київ: НМАУ ім. П. І. Чайковського, [б. в.], 2005. 153 с.
12. Міхеєв Б. О. Система гам та арпеджіо для чотириструнної домри (кобзи). Вид. / уклад. Костенко Н. Є. Харків : ОНМЦПК, 2015. 38 с.
13. Міхеєв Б. О. Весела полька для домри з фортепіано / перекладення Неверова С. В. Харків, 2020. 7 с. URL: <http://artslibrary.com.ua/xmlui/handle/123456789/536> (дата звернення: 19.10.2021).
14. Ревуцький Л. М. Сонечко. 20 українських народних пісень. Транскрипція для чотириструнної домри в супроводі фортепіано Лисенка М. Т. / упоряд. Б. О. Міхеєв, О. М. Гончарова. Вид. 1. Харків : ОНМЦПК, 2017. 47 с.
15. Ревуцький Л. М. Сонечко. 20 українських народних пісень. Транскрипція для чотириструнної домри в супроводі фортепіано Лисенка М. Т.: педагогічний репертуар мистецької школи / упоряд. Б. О. Міхеєв, О. М. Гончарова. Вид. 2-ге. Київ : АГАТ ПРИНТ, 2018. 42 с.
16. Саратський О. Граємо джаз. Київ: Музична Україна, 2014. 48 с.
17. Скорик М. Твори для скрипки з фортепіано. Київ: Музична Україна, 2012. 105 с.
18. Струтинський С. Є. Вправи і п'єси для чотириструнної домри. Львів : «ТеРус», 2004. 38 с.
19. Цвіте терен. Обробки українських народних пісень для тріо і квартетів домристів / аранжування Струтинського С. Є. Львів: ТеРус, 2018. 35 с.
20. Шукайло Л. Дитячий альбом для скрипки та фортепіано / ред. Партії скрипки І. Гребневої. Київ: Мелосвіт, 2013. 36 с.
21. Шукайло Л. 10 п'єс для скрипки. Київ: Мелосвіт, 2008. 40 с.
22. Яценко Ю. Струни мої золотії. Нариси з історії кобзи. Київ: Державна академія керівних кадрів культури і мистецтв, 2001. 43 с.

14. Інформаційні ресурси

1. Дніпровська центральна міська бібліотека – <https://library.dp.ua>
2. Дніпровська академія музики – www.dk.dp.ua
3. Національна бібліотека України ім. Вернадського
<http://www.nbuv.gov.ua/>
4. Національна бібліотека України імені Ярослава Мудрого
<http://nplu.org.ua>